DZIENNIK

ZARZĄDU M. RADOMIA.

Redakcja i Administracja:
Magistrat m. Radomia — SEKRETARJAT.

Redakcja i Administracja czynne od godziny 10-ej do 3-ej po południu.

Prenumerata miesięczna zł. 2.

Ogłoszenia (wyłącznie poza tekstem): od 3 Zł.

Prenumeratę przyjmuje: SEKRETARJAT Magistratu.

Cena egzemplarza 1 złoty.

Nr. 10 (24) | **Radom, dn. 31 sierpnia 1925 roku.** | **Rok II.**

Rozporządzenia i obwieszczenia władz miejskich.

DZIAŁ SPRAWOZDAWCZY.

Z obrad Magistratu.

(Posiedzenie w dniu 24 lipca 1925 r.)

Uchwalono:

1. Dzierżawcom rogatek miejskich przyznać prawo pobierania opłaty w wysokości 75 gr. od autobusu.

2. Ofertę M. Goldberga (Lubelska 78) na roboty malarskie przy przebudowie stajni przy ul. Mlecznej przyjąć jako najdogodniejszą dla miasta.

3. Zezwolić Janowi Bielawskiemu (Giserska 10 b) na przerobienie drwalki na mieszkanie z warunkiem rozebrania starej komórki i odsunięcia projektowanego budynku na 4 m. od nieruchomości sąsiedniej.

4. Zezwolić A. Gibale (Zielona 7 Kaptur) na rozszerzenie mieszkania.

5. Uprzedzić mieszkańców domów:
Nr. 26 przy ul. Cichej,
Nr. 10 „ „ MarjackieGórki
Nr. 11 „ „ „ „
Nr. 20 „ „ Ciasnej
Nr. 10 i 1 „ Głównej
Nr. 22 „ „ Spacerowej
o grożącem niebezpieczeństwie zawalenia się domów.

6. Wystąpić do Sądu o rozebranie zrujnowanego domu, należącego do Jankla Ajzena i zagrażającego budynkowi, należącemu do Sz. Millera (Bóżniczna 18).

7. Zaangażować do pomocy w pomiarach Inspektorowi wodociągów i kanalizacji — Zygmunta Gostyńskiego do dnia 15 września r. b. z płacą po 4 zł. dziennie.

8. W związku z budową kanalizacji i wodociągów zakupić świder wraz z dodatkami dla badania stanu wód zaskórnych.

(Posiedzenie w dniu 28 lipca 1925 r.)

Uchwalono:

1. Termin uruchomienia w Radomiu komunikacji autobusowej odroczyć do dnia 25 sierpnia r. b., uprzedzając inż. F. Kaima, że jest to termin ostateczny i że po upływie tego terminu Magistrat wyciągnie konsekwencje, przewidziane umową koncesyjną.

2. Płacę dzienną robotnikom dniówkowym na folw. Koniówka podwyższyć z 4 na 5 zł.

3. Jako najtańszą i dającą gwarancję solidnego wykonania budowy gmachu szkoły miejskiej na Ustroniu — przyjąć ofertę Biura techniczno-handlowego Inżynierów w Lublinie.

4. Opracowane przez T-wo Ulen et Co plany wodociągów i kanalizacji m. Radomia zatwierdzić z następującemi zastrzeżeniami:

I. Co do wodociągów:

a) Przy wykonaniu stacji pomp należy wziąć pod rozwagę sprowadzenie wody ze studzien do zbiornika zapasowego przy pomocy lewaru i pomp powietrznych zamiast kosztownego w ruchu kompresora (zastosować próżnię zamiast ściesnionego powietrza).

b) Przy ustaleniu wielkości pomp centryfugalnych należy wprowadzić zamiast systemu dwóch pomp o wydajności każda 108.5 lsek trzy pompy centryfugalne o wydajności każda 75 lsek z miejscem zarezerwowanem na czwartą. Narazie założyć dwie pompy tego typu.

c) Przy projekcie hali maszyn należy wziąć pod uwagę możliwość przyłączenia się do tutejszej Elektrowni przy pomocy dwu kabli wysokiego napięcia i odpowiednio do tego zmienić projekt.

d) W zbiorniku zapasowym przewidzieć należy górne doprowadzenie lewaru i budynek na rurę barometryczną dla pomp powietrznych o ile zmiana 1 zostanie zastosowaną.

e) Przy wieży ciśnień należy nadbudować komorę zasów i zaprojektować domek dla dozorcy zbiornika.

f) W sieci miejskiej w okolicach przewidywanego rozwoju miasta i zabezpieczenia rezerwy dla rurociągu pompowego zwiększyć odpowiednio średnicę rurociągów głównych, pozatem w wysokich partjach miasta zastosować najmniejszy kaliber rur 100 mm., w szczególności:

w ulicy:

Mlecznej do mostu na Mlecznej	250 mm.	ca 400 m.
Kozienickiej od hali do pomp do placu Jagiellońskiego	300 „	„ 700 „
Kozienick. wzdłuż placu Jagiellońskiego	250 „	„ 370 „
Kozienick. wzdłuż Warszawskiej w obie strony	200 „	„1000 „
Skaryszewskiej między Lubelską a 1-go Maja	250 „	„ 400 „
Basenowej od Szpitalnej do nowoprojektowanej rzeźni	200 „	„ 500 „
Starokrakowskiej Nowy Świat	200 „	„1100 „
Staromiejskiej okrężnej	200 „	„ 700 „
Dzierzkowskiej	100 „	„ 500 „
Marjackie Górki	100 „	„ 250 „
Foksalnej	100 „	„ 550 „
Nowogrodzkiej	100 „	„ 400 „
Trawnej	100 „	„ 240 „
Spornej	100 „	„ 300 „
Kilińskiego	100 „	„ 300 „

pozatem w miejsce 3" rur zastosować rury normalne 80 mm.

Na skrzyżowaniach ulic Lubelskiej i 1 Maja jak również ul. Skaryszewskiej i 1 Maja zastosować po 4 zasuwy zamiast projektowanych trzech w celu lepszego zabezpieczenia głównych magistralji.

II. Co do Kanalizacji.

a) Średnice rur kanalizacyjnych pozostawić bez zmiany jako odpowiednie, natomiast głębokości ich założenia obrać według warunków miejscowych: w ulicach wąskich i zwarto zabudowanych murowanemi budynkami bez piwnic lub domami drewnianemi pozostawić głębokość 1.80 m. do 2 mtr., w głębokich posesjach—zwiększając głębokość do 2,50 m. i 3 mtr., zaś w mieście nowozabudowanem nowoczesnemi kamienicami zastosować głębokości kanałów ulicznych według istotnej potrzeby. Całokształt sieci musi być odpowiednio do tego przerobiony.

b) W interesie późniejszego utrzymania kanałów i łatwego do nich dostępu odległość studzienek rewizyjnych nie może przekraczać pewnej minimalnej długości, którą ustanawia się na 70 m. dla rur 200 mm. do 450 m.

c) Tam, gdzie płukanie sztuczne jest przewidziane wodą wodociągową a z powodu słabego spadku kanału nie da się go uniknąć, zastosować należy studzienki samospłukujące tylko przy spadkach mniejszych od 0,6% dla kanałów 200 mm. do 300 mm. i od 0,2% dla kanałów powyżej 300 mm., by w ten sposób zredukować ilość studzienek samospłukujących.

d) kanał odprowadzający i kolektor w ulicy Basenowej poprowadzić możliwie płytko, by uzyskać możliwie wiele na spadku w okolicy dworca kanalizacyjnego.

e) Przy uszczelnianiu rur kamionkowych kanalizacyjnych zastosować asfalt z gudroniem zamiast uszczelnienia cementem. Sznur do uszczelniania ma być smołowany drzewną smołą.

f) Odstąpić od zamiaru zastosowania studzien Imhoffa jako odmulników ze względu na ich kosztowny ruch i potrzebę pompowania wód ściekowych a zastosować odmulniki zwykłe płytkie, działające grawitacyjnie jak to projektował Lindley.

g) W stacji pomp nstawić tylko pompy opróżniające osadniki i odmulniki, a do usuwania mułu zastosować kompresor.

(Posiedzenie w dn. 31 lipca 1925 r.)

Uchwalono:

1. Ławnikowi p. J. Paluszyńskiemu udzielić urlopu od dn. 1-go do 20 go sierpnia r. b.

2. Wobec przewlekłej choroby naczelnika wydziału skarbowego p. Eugenjusza Rodziewicza — zwolnić go z zajmowanego w Magistracie stanowiska z dniem 31 lipca r. b. z wypłaceniem mu 3 miesięcznego odszkodowania.

3. Mianować z dn. 1 sierpnia r. b. p. Gracjana Chagowskiego p. o. naczelnika wydziału Skarbowego z poborami w/g grupy VII-a.

4. Angażować do wydziału Skarbowego nowego pracownika na stanowisko referenta kontroli.

5. Na rewizję Kasy Miejskiej w dn. 31 lipca r. b. delegować ławnika J. Paluszyńskiego.

6. Dla dokonania poświęcenia kamienia węgielnego miejskiej szkoły powszechnej na Ustroniu zaprosić ks. kanonika Józefa Rokosznego. Zaprosić Radę Miejską oraz wystąpić do Rady Miejskiej o nadanie szkole imienia.

7. Ofertę P. Birenbauma na roboty blacharskie (urządzenie rynn

cynkowych po 4 zł. za metr.) w domu miejskim na Zamłyniu przyjąć.

8. Przyjąć oferty J. Getrajmana i Sz. Goldberga na roboty malarskie w szkołach powszechnych miejskich.

9. Wyrazić zgodę na połączenie nowo-wznoszonej na Ustroniu miejskiej szkoły powszechnej z wodociągiem kolejowym za opłatą 15 gr. za 1 m^3 zużytej wody. Wyznaczyć kredyt: na zakup wodomierza i zeprowadzenie rur na terenie kolei 2000 zł. oraz na terenie szkoły 750 zł. Połączenie przeprowadzić z tym jednak warunkiem, że jego urządzenie pozostanie własnością Magistratu.

10. Na podstawie rezultatów oględzin przez komisję piwnic domu przy ul. Piaski Nr. 26 wyrazić zgodę na założenie przez właścicieli tego domu B-ci Cemach i F. Sztejnboka rury, odprowadzającej wodę do rynsztoku ul. Kozienickiej — na koszt właścicieli domu z tem, że po wykończeniu kanalizacji ulicznej, prowizoryczny ściek zostanie rozebrany a piwnica połączona z kanałem miejskim.

11. Pokryć z funduszów miejskich koszty kuracji 3 niezamożnych obywateli miasta w ogólnej sumie 312 zł.

12. Na nabycie przez T-wo Ulen et Co jednego wagonu rur kamionkowych dla urządzenia syfonów kanałowych wyrazić zgodę z tem, że Magistrat będzie powiadomiony, kto te rury ma dostarczyć i po jakiej cenie.

(Posiedzenie w dniu 4 sierpnia 1925 r.)

Uchwalono:

1. Na podstawie orzeczenia lekarskiego udzielić Dr. J. Pełczyńskiemu, lekarzowi miejskiemu, urlopu na przeciąg 2 miesięcy dla poratowania zdrowia.

2. Regulamin dla dorożek samochodowych przyjąć i wnieść na Radę Miejską z prośbą o zatwierdzenie.

3. Udzielić Fr. Dużbabelowi z funduszów Kasy Miejskiej 60 zł. jednorazowego zasiłku bezzwrotnego na kurację.

4. Zadośćuczynienia prośbie Chaskla Najmana o zezwolenie na urządzenie przy ul. Lubelskiej Nr. 7 kawiarni ze sprzedażą koszernych wyrobów masarskich odmówić.

5. Zezwolić Fr. Stachowiczowi na uruchomienie warsztatu masarskiego przy ul. Folwarcznej na Kapturze.

6. Pokryć z funduszów Kasy Miejskiej koszty kuracji 2 niezamożnych obywateli m. Radomia w ogólnej sumie 220 zł. 50 gr.

7. Regulamin Miejskiej Komisji Sanitarnej zatwierdzić (Regulamin — w oddzielnej odbitce.)

8. Zamówienie przez T-wo Ulen et C-o, obciążające miasto Radom: jednego samochodu turystycznego i jednego ciężarowego oraz obciążającego 4 samorządy proporcjonalnie — w tem i miasto Radom—jednego samochodu osobowego przyjąć do wiadomości.

9. Zatwierdzić przedłożone przez T-wo Ulen et C-o plany placu spędowego i rzeźni miejskiej z następującemi zastrzeżeniami:

Co do placu spędowego:

a) Należy przewidzieć w obrębie ogrodzonego placu spędowego plac zabrukowany o powierzchni około 2800 mtr.^{2} na pomieszczenie wozów, które przyjeżdżają z drobnem bydłem w dni targowe.

b) Należy przewidzieć poza ogrodzeniem miejsce około 300 metr.^{2} powierzchni na pomieszczenie przyjezdnych furmanek, należących do właścicieli bydła i koni.

c) Należy przewidzieć na placu spędowym w obrębie ogrodzenia otwarte miejsce na postój 120 koni i miejsce w postaci wydłużonego, brukowanego czworoboku 160×8 metr. przeznaczone na próbowanie koni. Miejsce to najodpowiedniej obrać wzdłuż tylniego ogrodzenia placu spędowego.

d) Przed ogrodzeniem od strony ulicy dojazdowej przewidzieć należy brukowany plac podłużny 10 metr. szeroki dla postoju furmanek przejeżdżających z okolic z bitem mięsem do oględzin. Sytuując plac wzdłuż ogrodzenia należy to ostatnie cofnąć o 10 metr. od ulicy dojazdowej.

e) Należy przewidzieć na placu spędowym w obrębie ogrodzenia szopę izolacyjną o powierzchni zabudowanej 100 metr.² przeznaczoną dla podejrzanego bydła na targ spędzonego.

f) Należy przewidzieć na placu spędowym ustępy dla przyjezdnych właścicieli bydła i koni.

g) Należy przewidzieć na placu spędowym w obrębie ogrodzenia w okolicy bram wjazdowych budynek, w którym mieściłyby się następujące ubikacje i miejsca podcienione:

1. kancelarja o dwóch pokojach: jeden dla trychinoskopji, drugi dla poborcy opłat miejskich, ten ostatni z okienkiem dla stron, zabezpieczonem poddaszem;

2. mieszkanie dla dozorcy placu spędowego, składające się z pokoju i kuchni;

3. waga dla bydła wraz z pomieszczeniem dla ważącego;

4. klozet dla personelu miejscowego;

5. boczne podcienia przeznaczone do urzędowania komisji targowej względnie oglądania spędzanego bydła.

h) Cały plac spędowy ma być o powierzchni dostatecznie twardej, gładkiej i odpowiednio skanalizowanej. Miejsca dla postoju furmanek mają być brukowane.

Co do rzeźni miejskiej:

a) Szopę dla bydła grubego i świń odsunąć w kierunku ogrodzenia tylniego dla ewentualnego rozszerzenia hali rzeźnych.

b) Między pawilonem izolacyjnym a rzeźnią ma być przegroda pełna, dostatecznie wysoka a sterylizator projektowany w budynku rzeźni umieszczony w pawilonie izolacyjnym.

c) Budynek, przeznaczony na garderobę. umywalnię i ustępy skasować, a dotyczące ubikacje umieścić w budynku głównym.

d) Przewidzieć należy ubikację o pojemności ca 500 kg. mięsa konfiskowanego; ubikację tę umieścić w pobliżu oddziału sanitarnego.

e) Kurza rzeźnia ma być pomieszczona w lewem skrzydle rzeźni głównej.

f) Stajnie dla koni mają być tak zaprojektowane, by mogły bez większych kosztów być przerobione na garaże automobilowe.

g) Przewidzieć należy ubikacje w rzeźni o powierzchni ca. 45 metr.² przeznaczoną do badania mięsa na miejscu.

h) Przewidzieć należy ubikację względnie budynek o powierzchni użytkowej 30 metr.² przeznaczony na przechowanie i handel skórami.

i) Przewidzieć należy w budynku głównym rzeźni oprócz ubikacyj, przeznaczonych na garderobę i ustępy również ubikacje przeznaczone na łazienkę i tusz z gorącą wodą dla personelu rzeźni.

k) Przewidzieć należy w obrębie zabudowań rzeźni 4 mieszkania

dla dozorców rzeźni, 2 mieszkania dla woźniców, 3 mieszkania dla maszynisty, jego pomocnika i palacza.

l) Stajnie dla bydła rzeźnego, świń i drobnego bydła są za wysokie; należy wysokość ich zmniejszyć do 3 met. (z dachem 5 metr.) dla bydła i 2,5 metr. (z dachem 4 metr.) dla świń i bydła drobnego.

(Posiedzenie w dniu 7 sierpnia 1925 r.)

Uchwalono:

1. Zwolnić od opłat rogatkowych pojazd Domu Sierot przy ul. Świeżej.

2. Cenę za drzewo, dostarczane przez St. Jacobi do cegielni miejskiej, podwyższyć do 40 gr.

3. Dzierżawcom jatek w halach targowych na Placu Jagiellońskim wobec tego, że nie załadowano im lodu do piwnic zbonifikować ½ kwartalnej opłaty za dzierżawę jatek. Dzierżawcom piwnic zbonifikować z opłat za piwnice opłatę w wysokości kwartalnej należności.

4. Akceptować umowę, zawartą przez Prezydenta miasta i przedstawicielem firmy Biuro Techniczno-Handlowe Inżynierów w Lublinie (Spółka Akcyjna), dotyczącą budowy szkoły powszechnej na Ustroniu.

5. Pokryć z funduszów miejskich koszty kuracji 3 niezamożnych obywateli miasta w ogólnej kwocie 120 zł.

6. Pokryć z funduszów miejskich koszty kuracji A. Lutyńskiej, lecz wyegzekwować takowe z jej męża Karola Lutyńskiego po dn. 1 stycznia 1926 roku.

(Posiedzenie w dniu 11 sierpnia 1925 r.)

Uchwalono:

1. Sprawozdanie Prezydenta miasta z pobytu u Jacka Malczewskiego przyjąć do wiadomości i wystąpić do Komisji Finansowo budżetowej Rady Miejskiej o podwyższenie sumy na zakup obrazu do 3500 zł.

2. Zwolnić D. Goldfarba z dn. 1 sierpnia r. b. z dzierżawy stolika Nr. 91 na Wale.

3. Zwolnić J. Gutmana z dn. 1 sierpnia r. b. z dzierżawy stolika Nr. 68 na Wale.

(Posiedzenie w dniu 14 sierpnia 1925 r.)

Uchwalono:

1. Prolongować zastępstwo lekarza sanitarnego przez Dr. Lewina z warunkiem poświęcenia 3 ch dni w tygodniu za wynagrodzeniem ryczałtowem 250 zł. miesięcznie.

2. Zwolnić ze służby, stosownie do prośby, dozorcę placu miejskiego Jana Kwiatkowskiego po przyjęciu innego dozorcy.

3. Zwrócić się do Komisarjatu Policji Państwowej o zabronienie malowania części ścian frontowych sklepów bez zezwolenia Magistratu.

4 Za naruszenie przez czyściciela miejskiego L. Myślera art. 16 zawartej z nim umowy, mianowicie za łapanie psów na chodniku, wymierzyć Myślerowi grzywnę w wysokości 10 zł.

5. Wydać wdowie S. Bartkowskiej dodatkowo 200 szt. cegły na budowę grobu jej męża ś. p. Antoniego Bartkowskiego — kasjera miejskiego.

6. Przyjąc ofertę W. Główczewskiego w Warszawie na zł. 680 za l tograficzne reprodukcje planów m. Radomia.

7. Przyjąć ofertę Sz. Ajdelbauma na wykonanie robót blacharskich przy łaźni miejskiej.

8. Plan oficyny murowanej przy ul. Placowej Nr. 15 zatwierdzić i na wzniesienie takowej Bolesławowi Pawlinie zezwolić, z warunkiem usu-

nięcia zgrubienia ściany od strony sąsiada.

9. Plan domu drewnianego przy ul. Młodzianowskiej Nr. 20 zatwierdzić i na wzniesienie domu tego małż. Cieślińskim zezwolić.

10. Plan przebudowy przez Joska Bankiera istniejących przy Placu Jagiellońskim Nr. 5 komórek na dom mieszkalny zatwierdzić, z warunkiem, aby ściany miały faktycznie 55 c. grubości i aby dół kloaczny był murowany i izolowany asfaltem od ściany budynku mieszkalnego.

11. Plan domu drewnianego zatwierdzić i na budowę tego domu przy ul. Ciasnej Nr. 6 J. Rywackiej zezwolić, z warunkiem prowizoryczności tego domu.

12. Plan domu mieszkalnego przy ul. Polnej na Kapturze zatwierdzić i na wznjesienie takowego małż. Makowieckim zezwolić.

13. Plan domu drewnianego mieszkalnego przy ul. Swieżej Nr. 9 zatwierdzić i na wzniesienie takowego K. Krügerowi zezwolić.

14. Plan oficyny murowanej przy ul. Kilińskiego Nr. 9 zatwierdzić i na wzniesienie takowej Br. Frydmana zezwolić z warunkiem, że ściana szczytowa od strony sąsiada będzie w prostej linji pionowej bez odsadki.

15. Plan budującego się domu przy placu Jagiellońskim Nr. 3, stanowiącego własność J. Bankiera, zatwierdzić z warunkiem urządzenia ogniotrwałego sklepienia nad klatką schodową i umieszczenia okien w facjatach na osi okien 2-go piętra z odpowiedniem odrobieniem architektonicznem.

16. Plan domu drewnianego zatwierdzić i na wzniesienie tego domu przy ul. Skaryszewskiej Nr. 37 M. Handelsmanowi zezwolić, z warunkiem tymczasowości domu.

17. Plan domu mieszkalnego zatwierdzić i na wzniesienie tego domu przy szosie Kozienickiej małżonkom Szczawińskim zezwolić.

18. Udzielić J. Wajnrybowi (Długa 52) z funduszów miejskich zapomogi w wysokości 100 zł. na wyjazd chorej córki do Ciechocinka.

19. Pokryć z funduszów miejskich koszty kuracji 5 niezamożnych obywateli miasta w ogólnej kwocie 788 zł. 70 gr.

20. Dziecko więźnia M. Snopek przyjąć do Schroniska miejskiego przy ul. Lubelskiej Nr. 89.

Z Rady Miejskiej.

(37 posiedzenie w dniu 4 sierpnia 1925 r.)

Komplet radnych 38.
Komplet członków Magistratu 6.
Obecnych radnych 19.
Obecnych członk. Magistratu 5.

Uchwalono:

I. W sprawie przyznania wdowie po kasjerze miejskim ś. p. Antonim Bartkowskim zaopatrzenia emerytalnego.

Przyznać wdowie po kasjerze miejskim p. Sabinie Bartkowskiej z funduszów miejskich zaopatrzenie emerytalne od dnia 3 czerwca r. b. w wysokości 50 proc. tej sumy, jaka przypadałaby ś. p. Bartkowskiemu po przesłużeniu w służbie miejskiej pełnych lat 10, mianowicie po 68 zł. 80 gr. miesięcznie.

II. W sprawie uczynionej przez spadkobierców Bekermanów darowizny gruntu na przeprowadzenie nowej ulicy.

Przyjąć do zatwierdzającej wiadomości oświadczenie pp. Spadkobierców Rufina i Izaaka Bekermanów o uczynionej przez nich darowiźnie miastu 5306 metr.^{2} gruntu na

przeprowadzenie nowej ulicy, zatwierdzając niniejszym takową na warunkach w oświadczeniu oznaczonych, a zarazem wyraża podziękowanie i uznanie dla Ich czynu obywatelskiego.

III. W sprawie umowy na dzierżawę gruntu na przed. Ustronie pod budowę szkoły.

Rada Miejska—anulując uchwałę z dn. 25 stycznia 1923 r., uchwala zawrzeć z Województwem Kieleckiem umowę na dzierżawę gruntu pod budowę szkoły miejskiej na przedmieściu Ustronie na przeciąg lat 24.

Do zawarcia i podpisania umowy upoważnić Prezydenta miasta T. Całunia.

Czynsz roczny określa się na sumę 906 zł. 72 gr., płacony z góry 1 sierpnia każdego roku.

Wzniesione przez Magistrat budynki po 24 latach przechodzą na rzecz Państwa z tem, że Skarb Państwa zwróci Magistratowi miasta Radomia rzeczywiste koszta, wyłożone na budowę po potrąceniu od tych kosztów 2 proc. rocznej amortyzacji, t. j. łącznie licząc od czasu ukończenia każdego budynku — w tem pierwszego 46 proc. za używalność przez 23 lata.

IV. W sprawie nadania nowobudującej się miejskiej szkole powszechnej na Ustroniu imienia.

Nowobudująca się miejska szkoła powszechna na Ustroniu nosić będzie imię Gabrjela Narutowicza.

Sprawozdanie Prezydenta miasta T. Całunia z dotychczasowego stanu robót inwestycyjnych, rozpoczętych ostatnio przez Tow. Ulen & Co.

Kontrakt Towarzystwa Ulen & Co z Bankiem Gospodarstwa Krajowego został podpisany w New Yorku w dniu 13 lipca 1925 r.

Dnia 19 marca r. b. przybyli inżynierowie amerykańscy i rozpoczęli roboty wstępne około kanalizacji i wodociągu w Radomiu. Roboty przedwstępne w myśl zawartej z Towarzystwem Ulen & Co umowy — miały być zakończone najpóźniej dnia 13 sierpnia 1925 r. (art. 7-my).

W celu przyśpieszenia rozpoczęcia robót i zatrudnienia przy nich licznych miejscowych bezrobotnych, przystąpiło T-wo Ulen już w dniu 12 czerwca b. r. do robót około przesklepienia południowego kanału miejskiego według projektu aprobowanego przez Magistrat i zatwierdzonego przez Min. Robót Publicznych.

Kanał zasklepiony zostanie na długości 2360 mtr. od wylotu jego w okolicy rzeźni do wlotu kanału w ul. Podjazdowej w okolicy dworca osobowego. Kanał ten, odprowadzać ma w przyszłości wszystkie wody opadowe w południowo-wsch. części miasta i odwadniać t. zwane Marjackie — teren przyszłej rozbudowy miasta i okolice Państwowej Wytwórni Broni.

Budowę prowadzi Tow. Ulen we własnem przedsiębiorstwie narazie w dwóch sekcjach, przedkładając miesięcznie swe wydatki do aprobaty Magistratu i pokrywając je z funduszu zaciągniętej na ten cel pożyczki amerykańskiej.

W okolicy Starego Ogrodu już w dniu 14 lipca rozpoczęto roboty betonowe, a w dniach ostatnich zasklepiono przeszło 50 mtr. kanału. Dnia 7 lipca rozpoczęto rozbudowę drugiej sekcji kanału na Marjackiem na odcinku 110 mtr. długim, a w dniu 25 lipca rozpoczęto tamże betonowanie dna, które się do dziś prowadzi. Wszystkich zatrudnionych robotników pracuje około 360 do

tychczas bezrobotnych, w liczbie których znajduje się 64 wykwalifikowanych (40 cieśli, 15 ślusarzy i t.p.) Praca rozpoczęta — wykończoną ma być, licząc od 1 sierpnia, w 100 dniach.

W ostatnich tygodniach lipca wykończony został projekt ogólnej kanalizacji i wodociągów dla miasta Radomia i wręczony Magistratowi dn. 22 lipca.

W dniu 28 lipca Magistrat zatwierdził z pewnemi zastrzeżeniami powyższe plany, które w tych dniach przedstawione zostaną do zatwierdzenia Ministerstwu Robót Publicznych. Po uzyskaniu zatwierdzenia, co, prawdopodobnie nastąpi około 10 sierpnia, roboty projektowane będą mogły być w całej pełni podjęte. W szczególności dotyczy to miejskiej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Ostatnio, dnia 9 lipca, podpisano kontrakt z firmą wiertniczą Perkinsa ze Stryja na wiercenie studni próbnej, która ma ustalić źródło wody i typ przyszłej studni wodociągowej. Firma Perkinsa zobowiązała się w końcu lipca zwieść swój materjał wiertniczy i przystąpić do budowy studni, której miejsce ustalone zostało przez geologa prof. Lewińskiego na gruntach miejskich w Oświęcimiu naprzeciw rektyfikacji p. Saskiego przy ul. Kozienickiej. Studnia artezyjska ma być zawierconą do 120 mtr. głębokości, by otrzymać wodę wgłębną, wolną od zanieczyszczeń zewnętrznych wód gruntowych. Studnia ukończoną ma być, w myśl umowy, do 1 grudnia r. b., woda jej zbadaną, poczem nastąpi próbne pompowanie, które ustali ostatecznie źródło wody, typ studni, jej głębokość i wydajność trwałą. Stosownie do wyników próbnego pompowania, ustalone zostaną inne części składowe wodociągu, poczem nastąpi jego pełna rozbudowa według opracowanych projektów.

Sam projekt wodociągów i kanalizacji m. Radomia w ogólnych swych zarysach przedstawia się jak następuje:

Projekt opracowany jest na 25 letni okres trwania zamierzonych inwestycyj, przyczem Tow. Ulen przewiduje, że 60 proc. inwestycyj z pewnością pozostanie do tego czasu o wartości użytecznej. Przypuszczalne zaludnienie m. Radomia w r. 1950 oblicza Tow. Ulen na 110000 mieszkańców.

Wodociągi:

Podstawą projektu służy przypuszczalne zużycie wody 125.1 (gł.) na dobę, co odpowiada zapotrzebowaniu wody na dobę w roku 1930 9375 m.^{3}, w roku 1950—13750 m.^{3}.

Ujęcie wody wykonane będzie stosownie do wyników próbnego pompowania, które ujawni źródło wody, typ studni, sposób pompowania i rozmiar urządzeń pomocniczych.

Stacja pomp przy rogu ulicy 1-go Maja i Kozienieckiej sytuowana, składać się będzie z dwóch kompresorów 75 konnych, do czerpania wody ze studzien, dwóch pomp centryfugalnych 100-konnych do tłoczenia wody na miasto i do wieży ciśnień, stacji elektrycznej o dwu agregatach motorów Diesla 300 konnych, połączonych z generatorami do wytwarzania prądu potrzebnego do popędu wodociągów i kanalizacji.

Obok hali maszyn i pomp nieco ku górze zbudowany zostanie zbiornik zapasowy dwukomorowy o pojemności 2200 m.^{3}, do którego przypływać będzie woda ze studzien i z którego pompować będą pompy centryfugalne wodę na miasto i do wieży ciśnień. Na najwyższym punkcie miasta na rogu

Złotej i Skaryszewskiej stanie wieża ciśnień 10 m. średnicy 21 m. wysoka o pojemności 1500 m. ³ wody, obudowana ścianą z cegły i nadkryta dachem żelaznym.

Wodę po mieście rozprowadzać będą rurociągi lanożelazne o łącznej długości 25820 m. i średnicy od 80 mm. do 400 mm. Sieć miejska posiadać będzie 165 hydrantów pożarnych i 20 studzien. Główne rurociągi biegną ulicami: 1 Maja, Skaryszewską, Lubelską, Rwańską, Żelazną, Długą i Mleczną w kierunku Zamłynia. Ciśnienie w sieci miejskiej wahać się będzie od 2.0 do 5 atmosfer. Całkowity koszt założenia wodociągu w mieście wyniesie 2.991.500 zł., w szczególności:

Studnie	15.7%	468.000 zł.
Zbiornik zapasowy	2.7%	80 500 „
Budynki hali pomp	4.2%	125 000 „
Maszyny, pompy	20.0%	594 000 „
Wieża ciśnień	7.1%	214 000 „
Sieć miejska	39.0%	1.200 000 „
Nieprzewidziane	11.3%	310.000 „
Razem		2.991 500 zł.

Kanalizacja:

System kanalizacji obrano rozdzielczy: na razie odprowadzone zostaną ścieki domowe, t. j. wykonaną zostanie 1 część kanalizacji rozdzielczej, zwana sanitarną, druga część, t. j. kanalizacja burzowa, albo opadowa częściowo istnieć będzie w postaci dotychczasowych kanałów przerobionych wyłącznie na kanały dla wody opadowej, częściowo będzie wybudowaną jako przesklepienie kanału południowego dla odwodnienia południowo wschodniej części Radomia, częściowo rozbudowaną zostanie w przyszłości w miarę potrzeby. Najmniejszy wymiar kanałów obrano 200 mm., największy 750 mm. Długosć wszystkich kanałów mierzy 28 070 m., a sieć kanalizacyjna posiadać będzie 334 włazy rewizyjne i 63 studzienki płuczkowe automatycznie przepłukiwane.

Dla oczyszczenia wód ściekowych projektuje się na Koniówce, na gruntach miejskich, urządzenia oczyszczalne, składające się z osadników piaskowych, krat, pomp, trzech studzien Imhoffa dla odmulania ścieków, czterech pól dla osuszania szlamu i dwóch złoży biologicznych dla oczyszczenia 6 500 do 10.000 mtr. ³ ścieków na dobę. Całkowita sprawność oczyszczalni wynosić ma 86% ubytku części stałych i 88—93% ubytku bakteryj. Całkowity koszt założenia kanalizacji w mieście wyniesie 2 891.000 zł., w szczególności:

Sieć i kolektory	35.4%	1.025 000 zł.
Oczyszczalnia	40.0%	1.160.000 „
Kanał połudn.	23.3%	680.000 „
Syfony i przejścia	1.3%	26.000 „
Razem		2 891.000 zł.

Dotychczasowe wydatki na budowę poza normalnemi, przewidzianemi umową miesięcznemi honorarjami wynoszą od 13.II—30.VI 1925 r.

wydatki biura warszawskiego . . .	9.597 zł. 92 gr.
wydatki budowlane radomskie . . .	23.131 „ 56 „
Razem do 30.VI go 1925 r. wydatkowano	32.168 zł. 82 gr.

Rzeźnia:

Zbudowaną zostanie w okolicy starej rzeźni, poza istniejącemi jej. zabudowaniami, na gruncie miejskim. Całokształt zabudowań rzeźni rozdzieloną zostanie drogą dojazdową, stanowiącą przedłużenie ul. Basenowej 12 m. szeroką na dwie oddzielne budowle publiczne: targowica bydła z placem spędowym i właściwa rzeźnia miejska—zajmujące razem obszar 3.82 ha, czyli około 7 morgów.

A. Plac spędowy dla bydła mieścić będzie w sobie:

1. rampę dla załadowania i wyładowania bydła,
2. szopę targową o czterech przedziałach dla 80 szt. bydła,
3. otwartą targowicę dla bydła, wystarczającą na pomieszczenie 240 szt. bydła,
4. szopę targową dla małych zwierząt i nierogacizny o 20 przegrodach, wystarczających na pomieszczenie 320 szt. świń, cieląt, owiec i t. p.
5. otwartą targowicę z 80 przegródkami na pomieszczenie około 1100 szt. świń, cieląt, owiec itp.
6. portjernię u wejścia na plac spędowy wraz z maszynową wagą dla bydła.

B. **Rzeźnia miejska** rozdzieloną zostanie murowanem ogrodzeniem na dwie części, z której jedna mniejsza przeznaczoną zostanie na rzeźnię dla zwierząt podejrzanych i budynek dla padliny, druga większa na rzeźnię miejską właściwą. Ta ostatnia składać się będzie z następujących objektów:

1. portjerni z wagą dla bydła,
2. stajni na pomieszczenie 18 koni,
3. wozowni na pomieszczenie 8—10 wózków rzeźniczych,
4. hali rzeźnej dla małych zwierząt i nierogacizny o sprawności 240 szt. dziennie,
5. hali rzeźnej dla świń o sprawności 200 szt. dziennie wraz z oddziałem przeznaczonym do ćwiartowania,
6. hali rzeźnej dla bydła o 14 stanowiskach rzeźnych i sprawności 120 szt. dziennie,
7. chłodni dla bitych świń o pojemności 15000 klg. mięsa,
8. chłodni dla bitego bydła o pojemności 15000 klg. mięsa,
9. hali lodowej o 72 komórkach o pojemn. 13000 klg. mięsa,
10. płuczkarki dla oczyszczania wnętrzności i szlamowania jelit świń,
11. wieży wodnej ponad obydwoma płuczkarkami,
12. hali maszyn, w której znajdować się będą: kompresor amonjakalny, generator do wytwarzania 300 klg. lodu na godzinę, skład tegoż, dwa kotły kornwalijskie (po 90 mtr.^{2}), z których jeden rezerwowy, sterylizator, garderoba, umywalnia dla robotników, ustępy i t. p.

Pozatem dom administracyjny, giełda na bydło i kantyna.

Koszt urządzenia rzeźni w rozmiarach wyżej podanych wyniesie okrągłe 2900000 zł., w tem główniejsze pozycje:

główny budynek rzeźni	800000 zł.
budynek admin. i giełda	320000 zł.
urządzenia maszynowe rzeźni	600000 zł.

Zestawienie:

Koszty poszczególnych budowli publicznych, które mają być pokryte z funduszu zaciągniętej na ten cel pożyczki amerykańskiej przedstawiają się zatem jak następuje:

wodociąg . . .	2.991.500 zł.
kanalizacja . . .	2.891.000 „
rzeźnia w 1 okresie rozbudowy . .	2.150 000 „
dom administracyjny dla wodociągów i kanalizacji . .	90.000 „
26 47% wydatków adnistrac. głównego biura w Radomiu i w Warszawie .	630.000 „
wydatki biura budowlanego w Radomiu	600.000 „
razem .	9.352.500 „

Projektowana sieć kanalizacji nie obejmuje przedmieść Zamłynia i Kaptura, jako terenów najniżej w Radomiu położonych i wymagających przeto oddzielnego systemu kanalizacji z przepompowywaniem.

Przechodząc do sprawy finansowej, Prezydent miasta zaznacza, że z przypadającej od Magistratu na dzień 1 lipca r. b. należności na poczet zaciągniętej na cele inwestycyjne pożyczki (budowa kanalizacji, wodociągów i rzeźni) 69714,71 dol., spłacono 61232,89 dol., pozostaje więc do spłacenia 8481,82 dol. Do końca roku bieżącego należy jeszcze spłacić 71.349,09 dolarów.

Dokonano wyboru:

a) członka Rady Opieki Społecznej w osobie Prezesa Rady r. Marji Kelles Krauzowej,

b) zastępcy członka Rady Opieki Społecznej w osobie Wiceprezydenta miasta Ignacego Domańskiego.

Prezydent m. Radomia
T. *Całuń.*
Sekretarz Magistratu
L. Kędzierski.

Rozporządzenia i obwieszczenia władz szkolnych.

Inspektorat Szkolny
w Radomiu.
dnia 17/VIII 1925 r.
Nr. 3196.

Okólnik Nr. 32.

Do Nauczycielstwa publ. szkół powszechnych pow. radomskiego i m. Radomia.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Generalna Dyrekcja Służby Zdrowia) wysyła do miejscowości, zagrożonych zimnicą (malarją) kolumny sanitarne z lekarzami na czele w celu przeprowadzenia badań nad rozszerzeniem się zimnicy i przedsiębraniem środków ochronnych.

W związku z powyższem na podstawie pisma Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 8 lipca 1925 r. Nr. 3500/O Prez. Inspektorat Szkolny podaje do wiadomości nauczycielstwa, że winno pracę wymienionych kolumn ułatwić i wspierać, dopuszczając lekarzy do przeprowadzenia odpowiednich badań dzieci szkolnych.

T. Chlewski, p. o. insp. szkol.

Inspektorat Szkolny
w Radomiu.
Nr. 3423

Okólnik Nr. 34.

Do Pp. Kierowników (czek) publicznych szkół powszechnych m. Radomia i pow. radomskiego,

Ponieważ brak wykwalifikowanych nauczycieli przedmiotów pedagogicznych w państwowych seminarjach nauczycielskich daje się dotkliwie nadal odczuwać, a dotychczasowe studja, organizowane przez Ministerstwo nie zdołały zaspokoić pod tym względem potrzeb seminarjów, Ministerstwo

rozporządzeniem z d. 31 lipca 1925 r. Nr. 13941 zezwoliło na uruchomienie I kursu dwuletniego Studjum Pedagogicznego we Lwowie.

Na studjum będą przyjmowani nauczyciele seminarjów naucz. i szkół ćwiczeń, którzy:

1) przed 1 stycznia 1923 r. ukończyli 25 lat, a nie przekroczyli dotychczas 36 roku życia,

2) wykażą się świadectwami Wyższego Kursu Nauczycielskiego albo egzaminem wydziałowym lub maturą gimnazjalną,

3) przed 1 stycznia 1923 r. odbyli 3 letnią zadawalającą praktykę nauczycielską, z czego conajmniej 2 lata w szkołach średnich ogólno kształcących lub seminarjach nauczycielskich, albo przed tymże terminem byli czynni w szkołach średnich ogólnokształcących, seminarjach nauczycielskich lub szkołach powszechnych, o ile dotychczasową ich praktykę nauczycielską można uznać za wybitną.

4) wykazali specjalne zainteresowanie przedmiotami pedagogicznemi,

5) zobowiążą się do odbycia zaraz po ukończeniu studjum, 4 letniej praktyki w szkołach wskazanych im przez władze szkolne.

W wyjątkowych wypadkach na studjum mogą być również przyjmowani wybitni nauczyciele szkół powszechnych, o ile odpowiadają powyższym warunkom.

Podania należy przesłać drogą służbową za pośrednictwem Inspektoratu do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego we Lwowie do dnia 10 września b. r.

Kandydaci, którzy zostaną na kurs przyjęci, otrzymają urlopy płatne na czas trwania studjów, z tem zastrzeżeniem, że urlop może być cofnięty, o ile kandydat nie będzie czynił dostatecznych postępów w czasie studjów.

O powyższem należy zawiadomić bezzwłocznie nauczycielstwo.

Inspektor Szkolny *T. Chlewski.*

Inspektorat Szkolny w Radomiu.
Nr. 3424.

Okólnik Nr. 35.

Do Kierowników (czek) publicznych szkół powszechnych pow. radomskiego i m. Radomia.

Liga Obrony Powietrznej Państwa, pozostająca pod protektoratem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, uzyskała pozwolenie na urządzenie na całym obszarze Rzeczypospolitej „Tygodnia Lotniczego" w okresie między 6 a 13 września 1925 roku.

Podstawą programu „Tygodnia Lotniczego" będą odczyty o niebezpieczeństwie wojny powietrznej, o środkach obronnych, o tem, jak Liga Obrony Powietrznej Państwa rozwinęła pracę i jakie są realne owoce dwuletnich programowych, uzgodnionych w szczegółach z wojskowymi czynnikami, wysiłków.

Dla zrealizowania szeroko nakreślonego przez Zarząd Ligi O. P. P. planu na przyszłość potrzebne jest uświadomienie jaknajszerszych mas społeczeństwa o konieczności stworzenia silnego lotnictwa.

Ze względu na ogólnopaństwowy charakter podjętej przez Ligę Obr. Pow. Państwa akcji, mającej pierwszorzędne znaczenie dla bezpieczeń

stwa Rzeczypospolitej, Inspektorat, na podstawie rozporządzenia Kuratorjum Okręgu Szkolnego z dnia 20.VIII Nr. 288 poleca urządzić we wszystkich szkołach powszechnych w podanym wyżej terminie dla młodzieży powyżej lat 10 pogadanki o konieczności stworzenia silnego lotnictwa polskiego. Materjały do pogadanek w formie referatów mogą być nadesłane przez Ligę Obrony Powietrznej Państwa.

Jednocześnie Inspektorat Szkolny zachęca nauczycielstwo do żywej współpracy z Komitetami L. O. P. P. oraz z Komitetami Tygodnia Lotniczego.

p. o. Inspektor Szkolny *T. Chlewski.*

Inspektorat Szkolny
w Radomiu.
Nr. 3425.

Okólnik Nr. 36.

Do
pp. Kierowników (czek) publicznych szkół powszechnych powiatu radomskiego i miasta Radomia.

Praca Rządu nad ugruntowaniem podstaw gospodarczych Państwa wymaga bardzo silnego poparcia ze strony całego społeczeństwa. aby mogła otrzymać pożądane wyniki.

Społeczeństwo musi z całą energją poprzeć wysiłki Rządu i stworzyć szeroką podstawę dla jego prac i zabiegów.

Ta akcja wymaga uświadomienia i propagandy. Terenem propagandy w tej doniosłej sprawie o znaczeniu ogólno - państwowem, obchodzącej zarówno wszystkich obywateli państwa, musi się stać także szkoła, oczywiście w granicach. które są dostępne dla umysłów młodzieży i w postaci, odpowiadającym zadaniom ideowym i wychowawczym szkoły.

Młodzież szkolną należy więc objąć propagandą oszczędności, t. j. niewydawania groszy na rzeczy niepotrzebne: powinna ona poznać niebezpieczeństwo wywozu waluty polskiej zagranicę, wywozu w jego najrozmaitszych przejawach, poczynając od kupna owoców, przywożonych z dalekich krajów, kończąc na wycieczkach za granicę państwa; młodzież wreszcie powinna zrozumieć doniosłe znaczenie samowystarczalności i konieczność popierania rodzimej wytwórczości.

Zadaniem niniejszego okólnika jest właśnie zwrócenie uwagi na tę ważną dziedzinę propagandy gospodarczej, która powinna być podjeta w najbliższym czasie zarówno w doraźnych celach polityki gospodarczej Rządu, jak i w zasadniczem dążeniu do związania szkoły z życiem społecznem dla wychowania uświadomionych obywateli Państwa.

Dla rozpoczęcia powyższej akcji, w związku z okólnikiem Ministerstwa w sprawie popierania przemysłu ojczystego w szkolnictwie z dn. 6 maja 1925 r. Nr. 1953/0. Prez. (Dz. Urz. Nr. 9 poz. 94) Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego na zasadzie Ministerstwa W. R. i O. P., ogłoszonej w Nr. 190 Monitora Polskiego z dnia 19 sierpnia 1925 r., poleca zorganizować we wszystkich szkołach państwowych, publicznych i prywatnych w pierwszym dniu nadchodzącego roku szkolnego, gdyby to było niemożliwe, w dniach najbliższych, pouczenie młodzieży o potrzebie popierania rodzimej wytwórczości

Młodzież szkół wszelkiego typu i stopnia z początkiem roku szkolnego, a więc w chwili, gdy z racji dorocznych zakupów szczególnie żywo zainteresowana jest produktami przemysłu, winna otrzymać wyjaśnienie o ważności popierania przemysłu ojczystego i o ile mozności takie wskazówki, jakie mianowicie fabryki w Państwie zaspakajają przedewszystkiem potrzeby młodzieży szkolnej. Należy tu wziąć pod uwagę nietylko materjały piśmienne i książki, ale także te wszystkie wyroby i produkty (ubranie, bielizna i zabawki), które młodzież zakupuje w większej ilości z początkiem roku szkolnego. Należy przytem uświadomić młodzieży potęgę, jaką mogłaby stworzyć w tej dziedzinie jednolita akcja 3 i pół miljona dzieci szkolnych w Polsce, oraz szkody, jakie mogą wyniknąć z obojętności tej samej liczby młodzieży wobec potrzeb gospodarczych Państwa i wobec szkodliwego importu zagranicznego.

Przez pozytywne działanie szkoła z czasem wytworzy z młodzieży nietylko poważnego odbiorcę produktów rodzimego przemysłu, ale także propagatora idei odbudowy przemysłu i unikania wywozu waluty polskiej zagranicę. Propaganda ta wpłynie niebawem także na najbliższe otoczenie młodzieży.

Oczywiście stanie się to pod warunkiem, jeśli, czego należy oczekiwać, szkoła i nauczycielstwo przyświecać będzie młodzieży dobrym przykładem pod tym względem i przypominać będzie przy każdej sposobności nie tylko raz do roku, młodzieży ten wielki obowiązek wobec własnego Państwa.

p. o. Inspektor Szkolny *T. Chlewski.*

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

„Samorząd Miejski"

Ukazał się już zeszyt ósmy za sierpień r. b miesięcznika „Samorząd Miejski", organu Związku Miast Polskich, redagowanego przez H. Grotowskiego, zwracający uwagę nie tylko ze względu na materjały fachowe, lecz tym razem w dużym stopniu interesujący również ze względu na dobór prac, wkraczających w te dziedziny, w których zagadnienia samorządu miejskiego splatają się bezpośrednio i nierozerwalnie z ogólną historją i kulturą narodu. Zeszyt omawiany otwiera obszerna, kapitalna praca prof. uniwersytetu lwowskiego, Jana Ptaśnika, p. t. „Udział miast polskich w dawnych sejmach" w której gruntowne i rewelacyjne wywody opierają się głównie na kodeksach dyplomatycznych i wiadomościach z najstarszych akt archiwalnych, czerpanych z pierwszej ręki.

Do zawsze żywotnej, a często jałowo i jednostronnie prowadzonej dyskusji publicystycznej na temat układania się stosunków między miastami a Państwem, specjalnie dla „Samorządu Miejskiego" napisana praca uczonego historyka wnosi niezbity przyczynek naukowy pierwszorzędnej doniosłości.

W następnej pracy p. Cz. Rokicki, zgłębiając wielkie pozytywne znaczenie archiwów miejskich („O nasze archiwa miejskie") zarówno ze względów kulturalno-naukowych jako zbioru źródeł dziejowych, jak i ze względow aktualnych przy rozstrzyganiu praktycznych interesów prawnych, odmalowuje opłakany stan archiwów naszych

miast (m. in. w Wieluniu i Włocławku) i na tle prowadzenia spraw odnośnych w państwach zachodnich, kreśli warunki naprawy archiwów miejskich.

Pendant do pracy p. Rokickiego stanowi wyczerpujący, fachowy artykuł o „Układaniu archiwów miejskich", umieszczony w rubryce kroniki zagranicznej, a stanowiący streszczenie z „Les Sciences Administratives", artykułu p. F. Donker Duyvis'a. W tejże kronice zagranicznej p. R. Slaski podaje zwięzłe i plastyczne sprawozdanie z działalności niektórych, stanowiących typy odrębne zagranicznych Związków Miast Francji, Belgji, Szwecji i Danji.

Uzupełniając treść interesującego zeszytu sierpniowego „Samorządu Miejskiego" zwykłe w tem czasopiśmie działy: skorowidz ustaw i rozporządzeń (za czas od 20.VI do 15.VII r. b.) kronika z życia miast, przeglad wydawnictw miejskich, oraz bibljografja zagraniczna (tłómaczenia pozycji bibljograficznych z (Tablettes Documentaires Municipales").

Opieka nad turystyką i popieranie ruchu turystycznego.

Ruch turystyczny, jako ważny dla Państwa czynnik pod względem politycznym i ekonomicznym, umożliwiający zbliżenie się i zapoznanie ludności różnych części Państwa, a nawet innych Państw, w myśl zasad, wyrażonych w ustawie z dnia 29.IV 1919 r. (Dz. P. Nr. 39 poz. 283), otoczony jest opieką Państwa i wszelkie czynniki państwowe i obywatelskie są zobowiązane do jaknajdalej idącego poparcia tego ruchu.

Liczne miejscowości w obrębie województwa kieleckiego położone, ważne pod względem historycznym, przemysłowym lub o pięknych okolicach, są już obecnie dość licznie zwiedzane przez turystów,—lecz, niestety, warunki lokalne, komunikacyjne, aprowizacyjne i mieszkaniowe, zamiast zachęcać do zwiedzania, częstokroć odstręczają turystów. Jest rzeczą zrozumiałą, że w obecnych warunkach finansowych Państwa i obywateli, sprawa opieki nad turystyką nie może być tak postawiona, jak w licznych miejscowościach zagranicą, niemniej jednak można wiele zrobić, aby ułatwić zwiedzanie. Zdarzają się bowiem częste wypadki, że turyści z trudnością uzyskują środki lokomocji, noclegi i wyżywienie, lub są wyzyskiwani, a nawet nieprzychylnie traktowani przez ludność. W tym kierunku konieczne jest oddziaływanie wszystkich czynników lokalnych państwowych, samorządowych i odnośnych organizacyj.

Wobec powyższego P. Wojewoda Kielecki zalecił odpowiednim czynnikom dołożenie wszystkich starań w kierunku:

a) uwiadomienia ludności o konieczności przychylnego traktowania turystów, ułatwienia im podróży, noclegów i wyżywienia, przyczem przewidywać należy ewentualne użytkowanie lokali szkół w chwilach wolnych od nauki, lokali gminnych i t. p.

b) nawiązanie kontaktu w tych sprawach z miejscowemi organizacjami, które mają w swoich programach uprawianie turystyki lub pieczę nad nią.

Mając na względzie otoczenie ruchu turystycznego należytą opieką, P. Wojewoda zleca jednocześnie, aby wszelkie sprawy z turystyką związane, były skupione w ręku jednego odpowiedniego referenta przy starostwie, który utrzymywałby kontakt z odpowiedniemi organizacjami, był informatorem w sprawach turystycznych, a w miejscowościach, gdzie nieistnieją odpowiednie organizacje turystyczne, zorga-

nizował w miarę potrzeby środki lokomocji, wyżywienie i pomieszczenie dla turystów. Do referenta tych spraw należałaby również propoganda turystyki i zbieranie danych statystycznych, dotyczących ruchu turystycznego.

Celem popierania turystyki ustanowione zostały w Kieleckim Urzędzie Wojewódzkim, jak również we wszystkich innych województwach specjalne referaty dla spraw turystyki, do których należy się zwracać o wskazówki i informacje.

Ostatnio Województwo Tarnopolskie zawiadomiło o utworzeniu takiego referatu i zwróciło uwagę na specjalny charakter tego Województwa pod względem turystycznym. Na terenie tego Województwa znajduje się szereg cennych pod względem historycznym i artystycznym miejscowości.

Ze względu na wielką wartość tych okolic pod względem turystyki płaskiej i krajoznawstwa, wskazanem jest nawiązanie bliższego kontaktu z terenem tego Województwa kresowego i zachęcanie turystów, a szczególniej młodzieży szkolnej przez odpowiednie władze szkolne do zapoznania się z tą częścią kraju, tembardziej, że zapoznanie to przy pomocy referatu turystycznego tego Województwa będzie znacznie ułatwione.

Wycofanie z obiegu banknotów 5-złotowych.

Dnia 1 września r. b. 5-cio złotowe banknoty Banku Polskiego I-ej i II-ej emisji (z lat 1919 i 1924) przestają być prawnym środkiem płatniczym i podlegają wycofaniu z obiegu. Wycofane banknoty w ciągu pół roku będą wymieniane przez Centralną Kasę Państwową, Kasy Skarbowe, oraz Oddziały Banku Polskiego.

Kalendarzyk podatkowy na wrzesień.

We wrześniu r. b. przypadają do zapłaty następujące ważniejsze podatki bezpośrednie, które wpłynąć winny do Kas Skarbowych w ściśle oznaczonym terminie, po którym niezwłocznie rozpoczęta zostanie akcja egzekucyjna:

Podatek przemysłowy od obrotu za I-sze półrocze 1925 roku włacony być winien w czasie od 15 września do 15 października r. b.; miesięczne wpłaty podatku przemysłowego od obrotu z poprzedniego miesiąca winny być wnoszone począwszy od 15 września do końca miesiąca;

podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i t. p. musi być wpłacony do kas skarbowych najpóźniej po 7 miu dniach od dokonania potrącenia.

Nadto płatne być winny wszystkie te podatki, prolongaty i raty podatkowe, na ktore płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności we wrześniu. Zaznacza się, że we wrześniu wznowione zostanie egzekwowanie zaległości z podatków gruntowego i majątkowego, wstrzymane na lipiec i sierpień.

Obwieszczenie.

Magistrat miasta Radomia podaje do publicznej wiadomości, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu, reskryptem z dn. 12 sierpnia r. b. Nr. SF. 1921 przyjęło do wiadomości uchwałę Rady Miejskiej m. Radomia z dnia 30 czerwca r. b. w sprawie **uchwalenia podatku komunalnego do państwowego podatku od nieruchomości na rok 1925 w wysokości 75% Podatku państwowego.**

Magistrat miasta Radomia.

Obwieszczenie.

Magistrat miasta Radomia na skutek polecenia Pana Wojewody Kieleckiego, oraz na mocy art. 73 i 75 Ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku służbu wojskowej (Dz. Ust. Nr. 61 poz. 609), tudzież §§ 496 i 410 rozporządzenia wykonawczego do tejże Ustawy (Dz. Ust. Nr. 37 poz. 252) wzywa niniejszem wszystkich zamieszkałych w Radomiu Pp. oficerów i szeregowych rezerwy i pospolitego urodzonych w latach 1895, 1894, 1893, 1892, 1891 i 1890, aby w terminach, wskazanych poniżej, w godzinach od 9 ej do 13-ej, zgłosili się do Sekcji ksiąg ludnoścl Magistratu celem zarejestrowania.

Zgłoszenia winna być uskuteczniane tylko ustnie i osobiście za okazaniem przytem dokunentu legitymacyjnego (książeczki stanu służby, książeczki wojskowej, karty mobilizacyjnej), zgłoszenia zaś pisemne lub przez zasępcę będą uwzględniane tylko w tych wypadkach, gdy zgłoszenie osobiste będzie niewykonalnem.

Winni niezarejestrowanis się ulegną, na mocy art. 87 powołanej Ustawy, karze grzywny do 500 zł., lub nresztowi do 6 tygodni, albo obu tym tym karom łącznie.

Terminy do stawienia się:

dla osób z nazwiskami, poczynającemi się na literę

A	— 31 sierpnia b. r.	M	— 14 września r. b.
B	— 1 września	N	— 15 „
C	— 2 „	O	— 16 „
D	— 3 „	P	— 17 „
E	— 4 „	R	— 18 „
F	— 5 „	S	— 19 „
G	— 7 „	T	— 21 „
H, Ch	— 9 „	U	— 22 „
I, J	— 10 „	W	— 23 „
K	— 11 „	Z, Ż, Ź	— 25 „
L, Ł	— 12 „		

Wiceprezydent (—) *Domański.*

Naczelnik Wydziału Administracyjnego (—) *Laskowski.*

Radom, dn. 27-VIII-1925 r. Nr. 15094.

Obwieszczenie.

Magistrat m. Radomia podaje niniejszem do wiadomości, że sprawa zwrotu wkładów Obywateli Polskich w Rosyjskich Kasach Oszczędności znajduje się obecnie w zawieszeniu z powodu nieosiągnięcia porozumienia z obecnym rządem rosyjskim, przyczem obecnie nie można nawet w przybliżeniu przewidzieć kiedy porozumienie takie może nastąpić.

Wobec powyższego wszelkie zgłoszenia do Głównego Urzędu Likwidacyjnego w Warszawie o zarejestrowaniu książeczek wkładowych uważane są przez ten Urząd Likwidacyjny za przedwczesne.

Radom, dnia 31 sierpnia 1925 roku.

Prezydent T. *Całuń.*

Naczelnik Wydziału Administracyjnego *Laskowski.*

Obwieszczenie.

Magistrat m. Radomia—na skutek zarządzenia Pana Wojewody Kieleckiego—przypomina zainteresowanym osobom w odroczeniu służby wojskowej, że podania o udzielenie odroczeń z art. 45, 50 — 53 i 111 — Ustawy o powszechnych obowiązkach służby wojskowej należy wnosić do właściwych Starostw, które po myśli art. 60 tejże Ustawy uprawnione są do przeprowadzania dochodzeń w celu sprawdzenia warunków, uzasadniających prawo do ubiegania się o udzielenie odroczeń.

Radom, dnia 31 sierpnia 1925 roku.

Prezydent T. *Całuń.*

Naczelnik Wydziału Administracyjnego *Laskowski.*

TREŚĆ Nr. 10 (24).

Redaktor Lucjan Teodor Kędzierski.

Odbito w Zakładach Drukarskich Sejmiku Radomskiego i S-ki.